UCHWAŁA Nr VI/36/15

RADY POWIATU OPOCZYŃSKIEGO

z dnia 26 marca 2015r.

w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej w Powiecie Opoczyńskim na lata 2015 – 2017”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 595, poz. 645, z 2014r. poz. 379, poz. 1072) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332) Rada Powiatu Opoczyńskiego uchwala, co następuje:

§1. Uchwala się „Powiatowy Program Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej w Powiecie Opoczyńskim na lata 2015 – 2017” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Opoczyńskiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
Rady Powiatu Opoczyńskiego
mgr Maria Barbara Chomicz

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju systemu pieczy zastępczej. Powiatowe programy wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej uchwalane są na podstawie zestawienia potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej. Do końca 2014r. obowiązywał „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014 w Powiecie Opoczyńskim", który został uchwalony Uchwałą Nr XV/128/12 Rady Powiatu w Opocznie z dnia 31 marca 2012r. W związku z zakończeniem okresu obowiązującego dotychczas programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej istnieje konieczność uchwalenia nowego programu.

Załącznik
do Uchwały Nr VI/36/15
Rady Powiatu Opoczyńskiego
z dnia 26 marca 2015r.

POWIATOWY PROGRAM

ROZWOJU SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

NA LATA 2015 – 2017

W POWIECIE OPOCZYŃSKIM

OPOCZNO 2015 R.

SPIS TREŚCI:

I. Wstęp
II. Podstawy prawne Programu
III. Zadania gmin i powiatu w zakresie wspierania rodzinnej pieczy zastępczej
    1. Zadania gmin
    2. Zadania powiatu
    3. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Opoczyńskiego – działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie
    4. Umieszczenia w placówkach opiekuńczo - wychowawczych
    5. Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych
IV. Główne przyczyny umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej
V. Działania realizowane w ramach projektu systemowego pt: „Przełamać bariery. Uwolnić energię” w latach 2012-2014
    1. Osoby niepełnosprawne
    2. Młodzież
    3. Rodziny zastępcze
    4. Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych
VI. Cele programu i zadania do realizacji
VII. Zakładane rezultaty Programu
VIII. Zakładany limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015-2017
IX. Realizatorzy Programu
X. Sposób monitorowania Programu

I. Wstęp

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju systemu pieczy zastępczej.

Jak wynika z obowiązującego obecnie stanu prawnego, **systemem pieczy zastępczej nazywamy zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców**. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Organizując pieczę zastępczą należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny, prawo dziecka do wychowania w rodzinie lub w razie konieczności poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej zapewniając dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności traktując dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej, zapewniając dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych, zapewniając kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych, rozwój uzdolnień i zainteresowań. Zaspakajać potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne, religijne oraz ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka, a także umożliwiać kontakt z rodzicami biologicznymi i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej. Biorąc pod uwagę możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej szczególny nacisk należy położyć na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną.

Do zadań własnych powiatu należy również organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne przez wspieranie procesu usamodzielniania oraz przyznawanie osobom usamodzielnianym pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie, a także udzielanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia.

Niniejszy Program został opracowany przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

II. Podstawy prawne Programu

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej – Ustawa z dnia 02.04.1997r. (Dz. U. z 1997r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
2. Konwencja o Prawach Dziecka – przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20.11.1989r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526 z późn zm.);
3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2013r., poz. 595 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 332)
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., poz. 163.);
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720).

III. Zadania gmin i powiatu w zakresie wspierania rodzinnej pieczy zastępczej

1. Zadania gmin

W ramach działań profilaktycznych w gminie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza następujące priorytety:

1) obowiązek opracowywania przez samorządy gmin 3 - letnich lokalnych programów wspierania rodzin wychowujących małoletnie dzieci,
2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

4) finansowanie:

a) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodzinny,

b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;

5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

2. Zadania powiatu

Powiat finansuje świadczenia na rzecz rodzin zastępczych, wynagrodzenie zawodowych rodzin zastępczych; pokrywa koszty utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu, pełne koszty utrzymania, w tym remonty i inwestycje w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na swoim terenie. Ponadto powiat finansuje wszystkie świadczenia związane z usamodzielnianiem się pełnoletnich osób wychowanych w rodzinach zastępczych lub opuszczających różne instytucje wychowawcze. Powiat sprawuje zatem w systemie opieki zastępczej funkcje organizacyjne, wspierające, administracyjne i kontrolne.

Jednym z zadań powiatu jest opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Liczba umów o zawodowstwo (obligatoryjnych i fakultatywnych), a tym samym rodzin zastępczych zawodowych, musi być zgodna z ww. rocznym limitem.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu zlecono realizację tego zadania.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych

zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,

3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

3a) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;

4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego;

5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;

6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;

7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;

8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;

9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;

10) zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;

11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;

12) prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;

13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;

14a) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;

15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;

16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, do zadań którego należy w szczególności:

1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;

2) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;

3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;

4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;

5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynator rodzinnej pieczy może mieć pod opieką maksymalnie **15** rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka.

3. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Opoczyńskiego - działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Od 1 stycznia 2012r. zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332) pieczą zastępczą na terenie powiatu opoczyńskiego zajmuje się PCPR w Opocznie, który zgodnie z Zarządzeniem Nr 51/2011 Starosty Opoczyńskiego z dnia 25 października 2011 roku został wyznaczony jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej. W związku z tym PCPR w Opocznie dokonał zmian w statucie i regulaminie organizacyjnym jednostki dostosowując organizację i strukturę do aktualnych zadań.

Jak wynika z regulacji prawnych zawartych w powyższej ustawie, w przypadku gdy wyznaczoną jednostką organizacyjną jest powiatowe centrum pomocy rodzinie, w centrum tym tworzy się **zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej** (specjalista pracy z rodziną – psycholog, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i młodszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej). Natomiast placówkami opiekuńczo - wychowawczymi, pełnoletnimi wychowankami z rodzin zastępczych oraz przyznawaniem świadczeń rodzinom zastępczym zajmuje się **zespół ds. pomocy środowiskowej i realizacji świadczeń**, w składzie: dwóch specjalistów pracy socjalnej. Zespołem kieruje Dyrektor.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332) formami **rodzinnej pieczy zastępczej** są:

1) Rodzina zastępcza:
   a) spokrewniona,
   b) niezawodowa,
   c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna:
2) Rodzinny dom dziecka.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1) placówki opiekuńczo – wychowawczej;
2) regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej;
3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Na terenie powiatu opoczyńskiego funkcjonuje **placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego w Mroczkowie Gościnnym**, gdzie obecnie umieszczonych jest 10 dzieci.

W poniższych tabelach przedstawiono liczę rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci na przestrzeni lat 2012 – 2014.

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych na przestrzeni lat 2012 – 2014.

Lp.	Rodziny zastępcze	Liczb rodzin 2012r.	Liczba rodzin 2013r.	Liczba rodzin 2014r.
1.	Spokrewnione	33	32	30
2.	Niezawodowe	19	20	21
3.	Zawodowe	3	3	5
4.	Zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	1	1
RAZEM		**56**	**56**	**57**

Dane własne PCPR w Opocznie

Tabela 2. Podział rodzin zastępczych ze względu na liczbę dzieci w latach 2012-2014.

Lp.	Rodziny zastępcze	Liczba dzieci 2012r.	Liczba dzieci 2013r.	Liczba dzieci 2014r.
1.	Spokrewnione	47	48	36
2.	Niezawodowe	26	26	36
3.	Zawodowe	9	10	13
4.	Zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	5	4	8
RAZEM		**87**	**88**	**89**

Dane własne PCPR w Opocznie

Tabela 3. Liczba świadczeń udzielonych rodzinom zastępczym na przełomie lat 2012 -2014.

	LICZBA ŚWIADCZEŃ		
Rok	**2012**	**2013**	**2014**
Rodziny spokrewnione i niezawodowe	786	794	751
Rodziny zawodowe	284	236	288
Ogółem rodziny	**1070**	**1030**	**1039**

Dane własne PCPR w Opocznie

Tabela 4. Kwota wypłacona rodzinom zastępczym na przestrzeni lat 2012- 2014.

Lp.	Rodziny zastępcze	Kwota wypłacona w 2012r.	Kwota wypłacona w 2013r.	Kwota wypłacona w 2014 r.
1.	Spokrewnione i niezawodowe	570.660,85	568.373,00	595.818,33
2.	Zawodowe	183.206,75	210.974,06	240.573,92
3.	Zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	75.406,10	67.039,89	66.687,74
RAZEM		**829.273,70**	**846.386,95**	**903.079,99**

Dane własne PCPR w Opocznie

Pracownicy PCPR w Opocznie na przestrzeni lat 2012 - 2014 udzielili rodzinom zastępczym wsparcia socjalnego i specjalistycznego zgodnie z niżej przedstawioną tabelą:

Tabela 5. Udzielone wsparcie rodzinom zastępczym na przestrzeni lat 2012 – 2014.

Rodzaj udzielonego wsparcia:	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Socjalne	79	91	89
Specjalistyczne (specjalista pracy z rodziną – psycholog, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i specjalista pracy z rodziną w ramach projektu)	192	160	197
Ogółem:	**271**	**251**	**286**

Dane własne PCPR w Opocznie.

4. Umieszczenia w placówkach opiekuńczo – wychowawczych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie realizuje również postanowienia Sądu Rejonowego w sprawie umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. W momencie otrzymania wyżej wymienionego postanowienia w ciągu 14 dni przeprowadzamy wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania dziecka.

PCPR w Opocznie gromadzi dokumenty niezbędne do umieszczenia wychowanka takie jak:

- odpis aktu urodzenia, a w przypadku sierot lub półsierot odpis aktu zgonu zmarłego rodzica,
- orzeczenie o stanie zdrowia lub książeczka zdrowia, dokumenty szkolne (karty szczepień),
- dokumenty szkolne (w przypadku dzieci uczących się),
- aktualny wywiad środowiskowy,
- poświadczenie zameldowania i numer PESEL.

Po zgromadzeniu tych dokumentów występujemy do właściwego powiatu, w którym znajdują się placówki z wnioskiem o umieszczenie. Po wydaniu skierowania dziecko zostaje umieszczone w placówce. Przez cały okres pobytu dziecka w placówce utrzymujemy z nim stały kontakt polegający na zbieraniu informacji o:

- osiąganych wynikach w nauce dziecka,
- ewentualnych problemach opiekuńczo – wychowawczych,
- współpracy z rodzicami biologicznymi dziecka, a placówką w której dziecko przebywa.

Na dzień 31 grudnia 2014r. w różnych placówkach opiekuńczo – wychowawczych przebywało 24 wychowanków z naszego powiatu. Koszt pobytu wychowanków wyniósł: **535.118,29 zł.**

Z wieloletniego doświadczenia wynika, że brak placówki wielofunkcyjnej na terenie naszego powiatu powoduje długie oczekiwanie na umieszczenie dziecka zgodnie z postanowieniem Sądu. Powstanie takiej placówki umożliwiłoby podjęcie współpracy z rodziną naturalną umieszczonego dziecka.

W październiku 2010r. na terenie powiatu opoczyńskiego powstała placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego w Mroczkowie Gościnnym dla 8 dzieci. W placówce prowadzonej przez Fundację „Dar dla Potrzebujących" w 2014r. do m-ca lipca przebywało 8 dzieci, w następnych miesiącach 7. Koszt całkowity utrzymania Placówki wyniósł: **285.425,62** w tym z otrzymanej dotacji ze Starostwa Powiatowego w Opocznie **273.029,37 zł.** (koszt na 1 wychowanka **3.066,66 zł./miesięcznie).**

5. Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych

W 2014 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie udzieliło pomocy **29** pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych. Osobom tym wypłacana była miesięczna pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki w kwocie **500 zł** na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz wychowankom, którzy usamodzielnili się przed 01 stycznia 2012r. w kwocie **494,10 zł** (30% kwoty podstawy 1647,00).

Tabela 6. Wysokość pomocy udzielanej pełnoletnim wychowankom w latach 2012-2014.

Lp.	**Pełnoletni wychowankowie z:**	**Rodzaj pomocy**	**Kwota wypłacona w 2012r.**	**Kwota wypłacona w 2013r.**	**Kwota wypłacona w 2014r.**
1.	**rodzin zastępczych**	Kontynuacja nauki	180.936,91	146.871,58	110.370,85
		Usamodzielnienie	19.782,00	29.652,00	4.941,00
		Zagospodarowanie - ze środków UE	0	7.500,00	12.000,00
2.	**placówek opiekuńczo – wychowawczych, MOW, MOS.**	Kontynuacja nauki	18.846,60	32.916,94	39.537,00
		Usamodzielnienie	4.941,00	14.835,00	-
		Zagospodarowanie - ze środków UE	14.850,00	15.000,00	3.000,00
RAZEM			**239.356,51**	**246.775,52**	**169.848,85**

Dane własne PCPR w Opocznie

Każdy pełnoletni wychowanek ma wyznaczonego opiekuna usamodzielnienia, który wspiera wychowanka w realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia. Realizacja indywidualnego programu usamodzielnienia jest podstawą wypłaty pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i zagospodarowanie w formie rzeczowej. Jednym z elementów tego programu jest pomoc na kontynuację nauki, która przyznawana jest decyzją administracyjną do ukończenia 25 roku życia.

Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Na chwilę obecną na terenie powiatu opoczyńskiego nie funkcjonują mieszkania chronione. Wobec powyższego istnieje konieczność utworzenia mieszkań chronionych.

IV. Główne przyczyny umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

Współczesna rodzina w Polsce uległa znacznym przeobrażeniom, spowodowanym tempem industrializacji i urbanizacji, co zmusza jej członków do adaptacji w nowych warunkach społecznego współżycia i gospodarki rynkowej. W następstwie wizji bezrobocia, braku perspektyw życiowych i niedostatku materialnego wielu rodzin, pojawiają się trudności związane ze zdobyciem środków wystarczających na zaspokojenie potrzeb dzieci. Rodzina dysfunkcjonalna to taka, która nie potrafi dostatecznie dobrze wypełniać swoich funkcji, a więc taka, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji problemowych. Dysfunkcjonalność może obejmować niepowodzenia w zakresie zadań związanych z zapewnieniem prawidłowych warunków bytu, niepowodzenia w zakresie realizacji zadań opiekuńczych i wychowawczych, a tym samym w zakresie zaspokojenia potrzeb i oczekiwań dzieci.

Na podstawie danych statystycznych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Opocznie (tabela poniżej) można stwierdzić, że nadal problemem jest duży odsetek osób pozostających bez pracy. Bezrobocie, szczególnie długotrwałe pozostawanie bez pracy, związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. To z kolei może powodować nasilenie zjawisk z obszaru patologii społecznych i rozpad rodziny.

Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Opocznie w latach 2012-2014

Lp.		**30.09.2012**		**31.12.2013**		**31.12.2014**	
		mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
1.	Liczba osób bezrobotnych	2237	2759	2684	2666	2004	2066
Ogółem:		**4996**		**5350**		**4070**	
2.	Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	488	459	537	405	388	366
Ogółem:		**947**		**942**		**754**	
3.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 24 miesięcy)	242	460	347	592	354	471
Ogółem:		**702**		**939**		**825**	
4.	Liczba osób	135	139	160	153	119	127

	niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP.						
Ogółem:		**274**		**313**		**246**	

Dane PUP Opoczno

Diagnozując środowiska rodzinne zagrożone dysfunkcją w różnych sferach życia, nie można zapominać o osobach korzystających z pomocy oferowanej przez ośrodki pomocy społecznej. Trzeba mieć jednak świadomość, iż dane statystyczne nie są w stanie przedstawić rzeczywistych problemów osób, które często żyją na krawędzi ubóstwa lub też nie korzystają ze wsparcia ops-ów z uwagi na dochód nieznacznie przekraczający kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania pomocy.

Ilość osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych gminach Powiatu Opoczyńskiego w latach 2012-2014, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 8. Ilość osób korzystających z usług OPS-ów w gminach powiatu opoczyńskiego w latach 2012-14.

Gminy Powiatu Opoczyńskiego	**Ilość osób na dzień 30.09.2012r.**	**Ilość osób 2013r.**	**Ilość osób 2014r.**
Opoczno	1064	2114	3047
Sławno	1119	637	619
Drzewica	510	1503	1128
Poświętne	85	159	161
Mniszków	206	262	224
Żarnów	540	374	386
Paradyż	257	326	328
Białaczów	778	950	816
RAZEM	**4559**	**6325**	**6709**

Dane własne OPS z terenu powiatu opoczyńskiego.

Do czynników najbardziej dezorganizujących życie rodziny należą te, które powodują różnego typu zjawiska patologiczne zjawiska, jak: alkoholizm, niewłaściwe wykonywanie obowiązków rodzicielskich, przemoc w rodzinie.

Osoby będące w kryzysie i wymagające wsparcia specjalistycznego mogą korzystać z pomocy specjalistów Zespołu Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego.

W 2012r. w związku ze zmianą Regulaminu Organizacyjnego PCPR w Opocznie Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego otrzymał nazwę: **Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego**. W skład Zespołu wchodzą następujący specjaliści:

- psycholog
- pedagog (przemoc w rodzinie, niebieska karta)
- pedagog (profilaktyka uzależnień)
- prawnik
- terapeuta rodzinny (grupy wsparcia, szkolenia)

W związku ze zmianami prawa dotyczącymi procedury Niebieskiej Karty w 2011r. za całość działań odpowiedzialna jest gmina, która ma obowiązek utworzyć Zespół Interdyscyplinarny. Obecnie ZIKiPS przy PCPR w Opocznie na prośbę osoby zainteresowanej może przyjąć informacje dotyczącą przemocy w rodzinie i założyć „Niebieską Kartę". W tym wypadku wypełniana jest przez pracownika socjalnego lub dyżurującego karta A procedury. Następnie dokumenty kierowane są do Ośrodków Pomocy Społecznej, które w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego kontynuują dane działanie w ramach tej procedury. W 2012r. karta A procedury została wypełniona 2 razy, w 2013r. – 3 razy, natomiast w 2014r. „NK" nie było.

Pracownik PCPR w Opocznie jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego w Opocznie, Białaczowie, Drzewicy, Sławnie i w Żarnowie. Spotkania tych Zespołów odbywają się średnio raz na miesiąc.

Tabela 9. Ilość osób korzystających z OIKiPR w gminach powiatu opoczyńskiego w latach 2012-2014.

Gminy Powiatu Opoczyńskiego	Ilość osób 2012r.	Ilość osób 2013r.	Ilość osób 2014r.
Opoczno	715	727	586
Sławno	36	35	38
Drzewica	41	52	76
Poświętne	3	6	10
Mniszków	10	25	13
Żarnów	35	80	87
Paradyż	30	55	63
Białaczów	35	105	84
RAZEM	**925**	**1054**	**890**

Dane własne PCPR w Opocznie

W 2014 roku zrealizowano program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy.
Z różnych form wsparcia Ośrodka korzystają wszyscy mieszkańcy powiatu opoczyńskiego. Z porad specjalistów korzystają m.in. rodziny zastępcze i rodzice dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz osoby niepełnosprawne**.**
Mimo bardzo trudnych warunków pracy (niepewność środków na dany rok) ośrodek rozwija formy wsparcia i stał się już rozpoznawalny wśród mieszkańców powiatu. Jednocześnie odnotowujemy wzrost i różnorodność problemów z jakim borykają się mieszkańcy (np. obok alkoholizmu i narkomanii pojawiają się uzależnienia od hazardu, zakupów, kredytów; anoreksja, bulimia, depresje, próby samobójcze, gwałty, przemoc seksualna).

V. Działania realizowane w ramach projektu systemowego pt. „Przełamać bariery. Uwolnić energię.” w latach 2012-2014.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie od 2008r. realizuje projekt systemowy pt. „Przełamać bariery. Uwolnić energię” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Od 2008 roku udział w projekcie wzięły 533 osoby, z czego w latach 2012 – 2014 działaniami realizowanymi w ramach projektu objęto 88 osób z młodzieży pochodzącej z gminy Paradyż, Poświętne oraz gminy Opoczno, 24 osoby tworzące rodziny zastępcze, 16 pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych, 17 kobiet ofiar przemocy oraz 149 osób biorących udział w działaniach zaplanowanych dla grupy osób niepełnosprawnych. W 2014r. po raz pierwszy działaniami w ramach projektu objętych zostało 6 sprawców przemocy.

W ramach aktywnej integracji zrealizowano następujące działania dla poszczególnych grup uczestników projektu:

1. **Osoby niepełnosprawne (w tym młodzież z rodzin zastępczych):**
   - Warsztaty diagnozy zawodowej mające na celu określenie słabych i mocnych stron oraz możliwości indywidualnych uczestnika projektu (działanie realizowane w 2014r. łącznie dla 47 uczestników projektu z grupy osób niepełnosprawnych);
   - Indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym (działanie realizowane w latach 2012-2014 łącznie dla 52 uczestników projektu z grupy osób niepełnosprawnych);
   - Zajęcia rehabilitacyjne na basenie dla osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (działanie realizowane w 2014 roku dla 4 uczestników projektu z grupy osób niepełnosprawnych) ;

- Zajęcia rehabilitacyjne – Fitness (działanie realizowane w latach 2012-2014 łącznie dla 11 uczestników projektu);
- Zajęcia rehabilitacyjne w domu prowadzone przez wykwalifikowanego rehabilitanta (działanie realizowane w latach 2012-2014 łącznie dla 67 uczestników projektu);
- Warsztaty aktywizacji społecznej (działanie realizowane w 2012 roku dla 36 uczestników projektu);
- Warsztaty rękodzieła ludowego (działanie realizowane w latach 2012-2014 łącznie dla 88 uczestników projektu z grupy osób niepełnosprawnych);
- Grupa wsparcia (działanie realizowane w 2012 roku dla 11 uczestników projektu z grupy osób niepełnosprawnych);
- Choreoterapia (działanie realizowane w latach 2012-2014 łącznie dla 41 uczestników projektu);
- Informowanie o prawach i uprawnieniach (działanie realizowane w 2012 roku dla 11 uczestników projektu z grupy osób niepełnosprawnych);
- Wyjazdowe Warsztaty kompetencji życiowych (działanie realizowane w 2012 roku dla 11 uczestników projektu);
- Nordic walking (działanie realizowane w 2012 roku dla 11 uczestników projektu);
- Warsztaty kuchni regionalnej (działanie realizowane w 2013 roku dla 15 uczestników projektu);
- Szkolenie „Mała przedsiębiorczość" (działanie realizowane w 2013 roku dla 15 uczestników projektu);
- Szkolenia zawodowe (działanie realizowane w latach 2012-2014 łącznie dla 37 uczestników projektu z grupy osób niepełnosprawnych);
- Wyjazd studyjny mający na celu zapoznanie się z działalnością podmiotów ekonomii społecznej (działanie realizowane w 2012 roku dla 47 uczestników projektu).

2. Młodzież:

- Diagnoza edukacyjna, mająca na celu udzielenie wsparcia i pomocy w wyborze optymalnej ścieżki kształcenia (działanie realizowane w 2012-2014 roku, łącznie dla 26 uczestników projektu);
- Rehabilitacja na basenie dla osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (działanie realizowane w 2012 roku dla 2 uczestników projektu z grupy młodzieży);
- Usługa wspierająca aktywizację edukacyjną. Były to zgodne z indywidualnymi potrzebami dodatkowe zajęcia z matematyki i języka angielskiego, mające celu

wzmocnienie procesów edukacyjnych u młodzieży (działanie realizowane w latach 2012, 2013 i 2014, łącznie dla 88 uczestników projektu);

- Trening kompetencji społecznych prowadzony przez psychologa i pedagoga w formie warsztatów, mający na celu przełamywanie indywidualnych barier, wzmocnienie komunikacji i funkcjonowania w grupie (działanie realizowane w latach 2012-2014, łącznie dla 88 uczestników projektu);
- Informowanie o prawach i uprawnieniach, zajęcia grupowe umożliwiające poznanie młodzieży obowiązujących aktów prawnych, istniała również możliwość skorzystania z indywidualnych porad prawnych (działanie realizowane w latach 2012- 2014, łącznie dla 88 uczestników projektu z grupy młodzieży);

  Warsztaty rękodzieła ludowego, mające na celu zapoznanie młodzieży z twórczością ludową. W trakcie zajęć młodzież miała możliwość rozwijania swoich zdolności manualnych oraz zmysłu estetycznego (działanie realizowane w 2012-2014 roku, łącznie dla 48 uczestników projektu z grupy młodzieży);
- Warsztaty taneczne, mające na celu poprawę koordynacji ruchowej, zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie tańca klasycznego i nowoczesnego, wyrabianie pewności siebie i akceptacji własnej osoby (działanie realizowane w 2012 roku dla 26 uczestników projektu):
- Warsztaty technik autoprezentacji, czyli spotkanie z pedagogiem kultury i wizażystą, mające na celu wzmocnienie u młodzieży właściwych technik autoprezentacji (działanie realizowane w 2012 roku dla 26 uczestników projektu);
- Warsztaty muzyczne oraz spotkanie z muzyką (koncert i prelekcja o historii muzyki dawnej). Dzięki warsztatom muzycznym młodzież miała możliwość podjęcia nauki śpiewu oraz gry na instrumentach muzycznych, a także poszerzenia wiedzy z zakresu muzyki klasycznej (działanie realizowane w 2012 roku dla 26 uczestników projektu);
- Warsztaty diagnozy zawodowej wraz z poradnictwem zawodowym (działanie realizowane 2012 roku, łącznie dla 4 uczestników projektu z grupy młodzieży);
- Szkolenia zawodowe pod indywidualne potrzeby (działanie realizowane w 2012 roku, łącznie dla 4 uczestników projektu z grupy młodzieży).

3. Rodziny zastępcze:

- Warsztaty kompetencji życiowych i społecznych, prowadzone przez psychologa i pedagoga miały na celu doskonalenie umiejętności rodzicielskich u rodziców

zastępczych (działanie realizowane w 2012 i 2013 roku, łącznie dla 24 uczestników projektu);

- Grupa wsparcia, prowadzona przez psychologa, miała na celu budowanie sieci wsparcia oraz wymianę doświadczeń między rodzicami zastępczymi (działanie realizowane w 2012 roku, łącznie dla 24 uczestników projektu);
- Informowanie o prawach i uprawnieniach (działanie realizowane dla rodzin zastępczych w 2012 roku, dla 24 uczestników projektu);
- Rehabilitacja na basenie dla osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (działanie realizowane w 2012 roku dla 2 osób z rodzin zastępczych);
- Konsultacje rodzinne z terapeutą rodzinnym, mające na celu wzmacnianie rodziców zastępczych w radzeniu sobie z trudnościami w wychowywaniu dzieci, wzmacnianie ich umiejętności rodzicielskich oraz komunikacji w rodzinie (działanie realizowane dla rodzin zastępczych w latach 2012- 2013).

4. **Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych:**
   - Warsztaty diagnozy zawodowej, miały na celu wskazanie uczestnikom projektu jak należy poruszać się po lokalnym rynku pracy, określić ich słabe i mocne strony oraz pomóc w przygotowaniu dokumentacji aplikacyjnej, a także wskazać jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej (działanie realizowane w latach 2012-2014, łącznie dla 16 pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych);
   - Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej została udzielona po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i miała znaczny wpływ na poprawę sytuacji osobistej uczestników projektu (działanie realizowane w lata 2012- 2014, łącznie dla 9 uczestników projektu);
   - Szkolenia zawodowe pod indywidualne potrzeby (działanie realizowane dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych w latach 2012- 2014, łącznie dla 16 uczestników projektu);

Do zadań **specjalistów pracy z rodziną** należało:

- opracowanie pełnej diagnozy środowiska rodzinnego i społecznego uczestników projektu,
- opracowanie planu pracy z rodzinami zawierającego cele, metody i środki,
- stałe wspieranie uczestników projektu w podejmowanych na co dzień działaniach;
- pomoc w rozwiązywaniu konfliktów, problemów wychowawczych,
- towarzyszenie uczestnikom projektu podczas działań w projekcie,

- organizowanie wsparcia.

Natomiast z osobami niepełnosprawnymi pracowali **asystenci osób niepełnosprawnych**, których zakres obowiązków obejmował:

- opracowanie diagnozy potrzeb życiowych,
- opracowanie planu pomocy w oparciu o diagnozę potrzeb życiowych,
- stałe towarzyszenie uczestnikom projektu w działaniach w projekcie,
- pomoc w zakresie pełnienia ról społecznych,
- pomoc w rozwiązywaniu problemów,
- pomoc w sytuacjach kryzysowych,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych;
- inne sprawy w zależności od zdiagnozowanych potrzeb.

W ramach działań środowiskowych zrealizowano następujące działania dla poszczególnych grup uczestników projektu:

- Wyjazd do kina do Piotrkowa Trybunalskiego na film pt. „Miasto 44" (działanie realizowane w 2014 roku, dla 114 osób);
- Wycieczka krajoznawcza do Lublina, Kazimierza Dolnego, Nałęczów – 2 dni (działanie realizowane w roku 2014, dla 60 osób + otoczenie, łącznie 72 osoby);
- Wyjazd edukacyjny Opoczno- Podlasie-Wilno (5 dni). Celem wyjazdu było poznanie bogactwa kulturowego Rzeczypospolitej Obojga Narodów oraz ukazanie młodzieży tradycji, jako elementu tożsamości osoby i narodów (działanie realizowane w 2012 roku, łącznie dla 28 uczestników projektu);
- Wyjazd edukacyjny Cieszyn, Beskid Żywiecki, Zaolzie (3 dni) miał na celu poznanie bogactwa kulturowego oraz tradycji tolerancji żyjących obok siebie wspólnot Polaków, Czechów, Niemców, Żydów (działanie realizowane w 2013 roku, łącznie dla 26 osób);
- Akademia aktywności obywatelskiej obejmująca cykl spotkań: młodzież wobec zagrożeń (2 spotkania, 1 w Poświętnem, 1 w Opocznie), rodzina wobec zagrożeń (2 spotkania, 1 w Poświętnem, 1 w Opocznie). Działanie zrealizowano w 2014 roku, łącznie dla 152 osób;
- Wyjazd edukacyjny Zamość, Roztocze. Wyjazd miał na celu przedstawienie młodzieży kultury ordynacji zamojskiej oraz historii wysiedleni ludności i tzw. powstania zamojskiego w okresie II wojny światowej (działanie zrealizowane w 2014 roku, łącznie dla 32 uczestników projektu);

- Wycieczka krajoznawcza dla rodzin zastępczych i otoczenia Góry Stołowe, Kotlina Kłodzka (5 dni), której celem było wzmocnienie więzi między rodzicami i dziećmi oraz poznanie walorów turystycznych tych terenów (działanie realizowane w 2012 roku, łącznie dla 41 osób);
- Wycieczka krajoznawcza dla rodzina zastępczych i ich otoczenia Sandomierz, Łańcut, Leżajsk, Jarosław, Baranów Sandomierski (3 dni) mająca na celu wzmocnienie więzi między rodzicami i dziećmi oraz poznanie walorów turystycznych tych terenów (działanie realizowane w 2013 roku, łącznie dla 20 osób).
- Wyjazd do Teatru Małego w Łodzi na sztukę pt. „Piosenki Walta Disney`a" (działanie realizowane w 2012 roku, łącznie dla 60 osób);
- Wyjazd integracyjny dla kobiet ofiar przemocy i ich dzieci w Bieszczady (5 dni). Celem wyjazd było pogłębienie relacji w rodzinie oraz nauka wspólnego odpoczynku (działanie realizowane w 2012 roku, dla 19 osób);
- Wyjazd integracyjny dla kobiet ofiar przemocy i ich dzieci do Uniejowa i okolic (3 dni) miał na celu pogłębienie relacji w rodzinie oraz naukę wspólnego odpoczynku (działanie realizowane w 2013 roku, dla 16 osób);
- Wyjazd integracyjny dla kobiet ofiar przemocy i ich dzieci do Spały i okolic (3 dni) miał na celu pogłębienie relacji w rodzinie oraz naukę wspólnego odpoczynku (działanie realizowane w 2014 roku, dla 19 osób);
- Spotkanie andrzejkowo-mikołajkowe (działanie realizowane w latach 2012-2014 łącznie dla 556 osób + otoczenie);
- Piknik rodzinny (działanie realizowane w roku 2012 dla 95 osób + otoczenie, łącznie 250 osób).

VI. Cele programu i zadania do realizacji

Za główny cel realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej w Powiecie Opoczyńskim przyjęto **„Podjęcie kompleksowych działań mających na celu rozwój rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej”.** Cel ten rozwinięty został o cele szczegółowe, które wskazują na główne obszary działania w obrębie zadań wynikających z pieczy zastępczej.

Harmonogram działań dotyczących rozwoju pieczy zastępczej

na lata 2015 – 2017

L.p.	Cel szczegółowy	Zadania do realizacji	Sposoby realizacji działań	Źródła finansowania	Wskaźniki	Termin realizacji	Osoby/ instytucje odpowiedzialne za realizacje
1.	1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców.	1.1 Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki.	1.1.1 Roznoszenie ulotek, plakatów, publikowanie artykułów w lokalnej prasie, 1.1.2 Indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi tworzeniem pieczy zastępczej.	PCPR. W ramach środków własnych.	Wzrost zainteresowania problematyką zastępczych form opieki	I i II kwartał każdego roku	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zwane dalej PCPR.
		1.2 Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych oraz innych form rodzinnej pieczy zastępczej.	1.2.1 Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych, 1.2.2 Rozwój współpracy lokalnych instytucji działających na rzecz rodziny mającej na celu pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki.	PCPR, dotacje z budżetu państwa.	Wzrost liczby przeszkolonych kandydatów do rodzinnej pieczy zastępczej.	W miarę potrzeb od 2015-2017 roku	PCPR
		1.3 Upowszechnianie roli i znaczenia rozwoju rodzinnych, zastępczych form opieki.	1.3.1 Promowanie zastępczych form opieki podczas organizowanych imprez okolicznościowych w powiecie opoczyńskim.	PCPR, dotacje z budżetu państwa.	Liczba zorganizowanych Imprez w stosunku do planowanych	II i III kwartał każdego roku	PCPR, Organizacje pozarządowe
		1.4 Pomoc rodzinom zastępczym w regulowaniu sytuacji prawnej umieszczonych u nich dzieci.	1.4.1 Zapewnienie pomocy prawnej,	PCPR w ramach środków własnych.	Liczba udzielonych porad w stosunku do potrzeb.	W miarę zgłaszanych potrzeb od 2015-2017 roku	PCPR – Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej; Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego.

		1.5 Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. 1.6 Objęcie rodzin zastępczych wsparciem finansowym.	1.5.1 Współpraca z ośrodkami adopcyjno – opiekuńczymi, 1.6.1 Wypłacanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej.	PCPR. W ramach środków własnych. PCPR. **W roku 2015 będzie to kwota 502.500,00 zł.**	Liczba zgłoszonych dzieci w stosunku do dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. Liczba wypłaconych świadczeń w stosunku do planowanych.	W miarę potrzeb od 2015-2017 roku	PCPR – Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej, rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka PCPR
2.	2. Systematyczne wsparcie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Opoczyńskiego	2.1 Pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej oraz osobom tworzącym rodzinną pieczę zastępczą w przezwyciężaniu problemów związanych z opieką nad małoletnimi przebywającymi pod ich opieką.	2.1.1 Zapewnienie rodzinom bezpłatnej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej, 2.1.2 Organizowanie osób do pomocy dla rodzin zastępczych, 2.1.3 Wspieranie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka przez wolontariuszy, 2.1.4 Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach poprawy życia zgodnie z potrzebami i przysługującymi rodzinom prawami, 2.1.5 Rozwój pracy zespołowej na rzecz dziecka i rodziny (koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, rodziny pomocowe i in.), 2.1.6 Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, sądem rodzinnym, organizacjami pozarządowymi	PCPR, EFS, dotacje z budżetu państwa. **W roku 2015 będzie to kwota 10.100,00 zł** **W roku 2015 będzie to kwota 70.588,00 zł.**	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w stosunku do zgłaszanych potrzeb. Liczba zorganizowanych grup wsparcia w stosunku do potrzeb. Liczba wolontariuszy w stosunku do potrzeb. Liczba udzielonych informacji w stosunku do potrzeb. Liczba zatrudnionych koordynatorów w stosunku do potrzeb.	**Zadania ciągłe 2015 - 2017 w miarę potrzeb**	PCPR, OPS z terenu Powiatu Opoczyńskiego, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.

			w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w tym przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych, 2.1.7 Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie na rzecz dziecka i rodziny, 2.1.8 Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje istniejących rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.	**W 2015 roku będzie to kwota 7.012,00 zł**	Pogłębianie wiedzy dotyczącej rodzicielstwa zastępczego.		
3.	3.Zapewnienie kompleksowej pomocy usamodzielnia-jącym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	3.1 Objęcie wsparciem usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	3.1.1 Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowanie. 3.1.2 Umożliwienie zamieszkania usamodzielnianym wychowankom w mieszkaniach chronionych, 3.1.3 Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, mieszkania z zasobów gminy, 3.1.4 Podnoszenie przez usamodzielnianych wychowanków kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych przez uczestnictwo w kursach zawodowych oraz treningach kompetencji i umiejętności społecznych.	PCPR, EFS, Gminy z terenu Powiatu, Budżet PCPR. **W roku 2015 będzie to kwota 143.000,00 zł.** **W roku 2015 będzie to kwota 10.400,00 zł. – staże (EFS)**	Liczba wydanych decyzji na usamodzielnienie i pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej w stosunku do zgłaszanych potrzeb. Liczba udzielonego wsparcia w tej formie w stosunku do potrzeb. Liczba udzielonego wsparcia w tej formie w stosunku do potrzeb. Liczba przeprowadzonych szkoleń w stosunku do zgłaszanych potrzeb.	**Zadania ciągłe 2015 - 2017 w miarę potrzeb**	PCPR

4.	4.Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	4.1 Wzbudzanie i podtrzymywanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy na rzecz powrotu dziecka do rodziny. 4.2 Wsparcie psychologiczno – pedagogiczne rodziców biologicznych. 4.3 Uświadomienie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa.	4.1.1 Rozmowy indywidualne, porady 4.1.2 Opracowanie oraz realizacja programów pracy z rodzicem biologicznym.	Gminy z terenu Powiatu. W ramach budżetów jednostek.	Liczba udzielonych porad w stosunku do zgłaszanych potrzeb. Liczba opracowanych programów pracy w stosunku do potrzeb. Liczba udzielonego wsparcia w stosunku do zgłaszanych potrzeb. Liczba udzielonego wsparcia w tej formie w stosunku do zgłaszanych potrzeb.	**Zadania ciągłe 2015 - 2017 w miarę potrzeb**	PCPR- pracownik socjalny, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, OPS- pracownik socjalny, asystent rodziny.

Użyte w programie skróty:

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

VII. Zakładane rezultaty realizacji Programu

1. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
2. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.
3. Wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka.
4. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych.
5. Diagnoza i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.
6. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
7. Zwiększenie liczby dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.
8. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym.

VIII. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015 - 2017

Tabela 10. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015 - 2017

Zadania do realizacji	Rok		
	2015	2016	2017
Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych	do 6	do 7	do 8

IX. Realizatorzy Programu

Zadania, o których mowa w niniejszym programie realizują w zakresie swojej właściwości:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie (PCPR),
2. Sąd Rejonowy,
3. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Opoczyńskiego (OPS),
4. Organizacje pozarządowe,
5. Inne podmioty.

X. Sposób monitorowania Programu

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie – Specjalista pracy z rodziną w zespole pieczy zastępczej. Monitorowanie „Powiatowego Programu Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 w Powiecie Opoczyńskim" odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji na temat realizacji działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.